

УДК 37(092)(460)''1924/1925''

Зайченко Н. І.

докт. пед. наук, професор, професор кафедри
соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук
Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка

ЛЕКЦІЙНИЙ ДИСКУРС ПРО СОЦІАЛЬНУ ПЕДАГОГІКУ ФЕЛІКСА РЕСТРЕПО В ІСПАНІЇ (1924–1925 РОКИ)

Визначний колумбійський освітянин, філолог, священик Фелікс Рестрепо (Felix Restrepo Mejia) (23.03.1887, Медельїн – 16.12.1965, Богота) у лекціях, викладених у наукових товариствах й університетах у 1920-х роках, багато уваги приділив питанням стосовно соціальної педагогіки.

Від 1906 року Фелікс Рестрепо навчався в різних європейських державах (Іспанія, Нідерланди, Німеччина). У 1920 році він здобув ступінь доктора теології в Онїї, а 1923 року – ступінь доктора педагогіки в Мюнхені.

У Мадриді у 1923–1926 роках Фелікс Рестрепо займався редагуванням часопису “Розум і віра” (Razon y Fe). У 1926 році освітянин повернувся до Колумбії, де спочатку керував організацією Католицька молодь у Боготі, а пізніше – викладав у Ксаверіанському університеті та був його ректором (1941–1949) [1, с. 479].

Відомо, що і в 1910-х роках Фелікс Рестрепо брав участь у різних наукових заходах в Іспанії. Наприклад, він виступав на науковому конгресі у Більбао 11 вересня 1919 року з блискучою промовою на тему “Критична історія іспанського бачильєрато” [2, с. 2].

20 березня 1924 року Фелікс Рестрепо розпочав викладання лекторію з педагогіки, що передбачав шість лекцій по четвергах до 8 травня у Мадридській учительській школі. Перша лекція була присвячена темі: “Держава та сучасна організація педагогічного руху за кордоном, особливо в Німеччині” [3, с. 3].

У замітці про цей захід наголошувалося, що промовець був привітно й тепло зустрінутий слухачами [4, с. 4].

У Католицькій університетській академії 2 квітня 1925 року Фелікс Рестрепо розпочав викладання курсу лекцій із соціальної педагогіки. У ході першої лекції на тему “Виховання і суспільство” [5], [10] було

висвітлено питання про сутність виховання та фактори виховання. Концепт “виховання” розглядався лектором у чотирьох співвідношеннях: виховання – Бог, виховання – світ, виховання – людина, виховання – людська культура.

Фелікс Рестрепо зазначав: “Сучасне суспільство є справжнім монстром. Провидіння спрямовує нас та навчає, яким має бути суспільство. Необхідно вивчати [суспільні] фактори і процеси, щоби досягати зростання культури та реформи суспільства” [5, с. 1].

У доповіді Фелікс Рестрепо наголошував на трьох важливих проблемах, що постали перед педагогічною наукою: по-перше, проблема явища культури в суспільстві; по-друге, проблема трансмісії культури; по-третє, інституції, що мають право виховувати, – родина, держава, церква. Лектор проаналізував вплив держави на виховання людини. Він звертався до філософських та педагогічних вчень Платона, Жан-Жака Руссо, Іммануїла Канта, Йоганна Фіхте, Артура Шопенгауера та інших.

В іншій лекції курсу “Виховання і суспільна організація” [6], [7], [10], прочитаній 16 квітня 1925 року, Фелікс Рестрепо здійснював детальний аналіз концепту “виховання” у філософських та педагогічних доктринах Платона, Аристотеля, Аврелія Августина, Луїса Вівеса, Яна Коменського, Джона Локка, Жан-Жака Руссо, Йоганна Гербарта, Отто Вільмана та інших, характеризував соціально-педагогічні ідеї зазначених європейських мислителів. Зокрема, Фелікс Рестрепо підкреслював: “Однією з основних ідей Коменського була та, що школа має надавати культуру всім членам суспільства” [7, с. 2].

Лектор відмітив особливу роль педагогічних ідей німецького освітянина Отто Вільмана у становленні модерної соціальної педагогіки наприкінці XIX століття.

У третій лекції курсу із соціальної педагогіки “Виховання і соціальне питання” [8] – [10] 23 квітня 1925 року Фелікс Рестрепо здійснював аналіз соціальної нерівності у суспільстві, соціальної політики у державі; характеризував роль держави і церкви у розв’язанні “соціального питання”; пояснював значення всезагального просвітництва.

На засадах соціального католицизму Фелікс Рестрепо доводив необхідність розбудови єдиної школи в державі. “І багаті, і бідні вкрай потребують освіти. Фактори освіти, з точки зору соціальної, – це

родина, держава, церква та школа. Ця остання інституція відхиляється від інших факторів”, – стверджував педагог [9, с. 1].

На думку Фелікса Рестрепо, саме єдина школа за міцної підтримки держави найбільше сприятиме суспільній гармонії, коли “бідний і багатий зустрічаються, адже творець і того, і іншого – Бог” [9, с. 2].

У педагогічній творчості Фелікса Рестрепо 1924–1925 років питання соціальної педагогіки висвітлювалися у таких значимих роботах: книга “Реформа середньої освіти” (Більбао, 1924); статті “Роздуми про соціальне виховання” (Razon y Fe, 1925), “Німецький соціалізм та права родини на виховання” (Razon y Fe, 1925), “Коливання у спрямуванні народної освіти” (Razon y Fe, 1925) та інших.

Список літератури

1. Kimsa A. Bibliografia del R. P. Felix Restrepo S. I. *Thesaurus*. 1949. T. V. № 1–3. P. 478–548.
2. Desde Bilbao. El Congreso de Ciencias. *El Mundo*. Madrid, Viernes 12 de septiembre de 1919. № 4253, año XIII. P. 2.
3. Conferencias pedagogicas en la Normal de Maestros. *El Mundo*. Madrid, Jueves 20 de marzo de 1924. № 3883, año XVIII. P. 3.
4. Conferencias pedagogicas. *La Correspondencia de España*. Madrid, Viernes 21 de marzo de 1924. № 23867, año LXXVII. P. 4.
5. Academia Catolica Universitaria. Conferencia del padre Restrepo, S. J. *El Universo*. Madrid, Viernes 3 de abril de 1925. № 10204, año XXVI. P. 1–2.
6. Pedagogia social. *La Prensa*. Madrid, Viernes 17 de abril de 1925. № 5378, año XIX. P. 2.
7. Academia Catolica Universitaria. Conferencia del padre Restrepo, S. J. *El Siglo Futuro*. Madrid, Viernes 17 de abril de 1925. № 5512, año XVIII. P. 2.
8. Academia Catolica Universitaria. Ultima conferencia del padre Restrepo, S. J. *El Siglo Futuro*. Madrid, Viernes 24 de abril de 1925. № 5518, año XVIII. P. 3.
9. Academia Catolica Universitaria. Ultima conferencia del padre Restrepo, S. J. *El Universo*. Madrid, Viernes 24 de abril de 1925. № 10221, año XXVI. P. 1–2.
10. Зайченко Н. І. Іспанський лекційний дискурс про соціальну педагогіку у 1920-х роках. *Інноваційна педагогіка*. 2025. № 85. Т. 1. С. 13–17.